

Hankeavustus kuntien välisen yhteistyön vahvistamiseen perusopetuksen järjestämisessä

Sivistys- ja kulttuurilautakunta 11.03.2026 § 38

Perusopetuksen oppilasmäärä on kääntymässä koko Suomessa voimakkaaseen laskuun. Väestönmuutos vaikuttaa perusopetuksen järjestämisen edellytyksiin erityisesti pienissä kunnissa. Tilastokeskuksen väestötilaston ja väestöennusteen mukaan perusopetusikäisten 7–15-vuotiaiden ikäluokka pienenee vuosina 2023–2040 noin 95 000 oppilaalla (17 %) Manner-Suomen alueella. Osassa maakunnista ikäluokka vähenee jopa noin 40 prosentilla. Vuonna 2024 Manner-Suomessa oli jo noin 100 kuntaa, joissa lapsia syntyi vuodessa enintään yhden koululuokallisen (20 lasta) verran.

Jyväskylän yliopiston vuonna 2025 toteuttamaan selvitykseen vastanneista kunnista noin puolet teki parhaillaan yhteistyötä muiden opetuksen järjestäjien kanssa. Yhteistyö oli kuitenkin luonteeltaan hyvin eri tasoista. Kuntien välinen yhteistyö nähtiin monissa kunnissa välttämättömänä tulevaisuudessa, erityisesti kuntien raja-alueilla sekä pienissä ja harvaan asutuissa kunnissa. Toisaalta yhteistyön toteuttaminen edellyttää paljon suunnittelua ja kehittämistä ja siihen kaivattiin kannustimia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on avannut haettavaksi hankeavustuksen kuntien välisen yhteistyön vahvistamiseen perusopetuksen järjestämisessä. Haettavana on 8 miljoonaa euroa. Hakuaika päättyy 23.4.2026.

Valtionavustuksella vahvistetaan kuntien välisen yhteistyön kehittämistä perusopetuksen yhdenvertaisen saavutettavuuden turvaamiseksi koko maan alueella. Avustuksella vahvistetaan lasten sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaista toteutumista.

Avustuksella edistetään lähikouluperiaatteen toteutumista kuntarajat ylittäen. Avustus kohdentuu erityisesti väestökehitykseltään vaikeassa asemassa oleviin pieneneviin kuntiin. Avustuksen hakemisessa edellytetään kuntien yhteistyöhankkeita, joko pienten kuntien yhteistyönä tai suuremman ja pienemmän tai pienempien kuntien yhteistyöhankkeena.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on suunnitellut hakevansa hankeavustusta kuntien välisen yhteistyön kehittämiseen yhdessä Virtojen, Ruoveden, Juupajoen ja Kuhmoisen kanssa. Hankkeessa yhteistyökumppanina on mahdollisesti myös Orivesi. Kaikki kyseiset kunnat kuuluvat Pirkanmaan maakuntaan. Kunnat valmistelivat asiaa yhteistyökokouksessaan 19.2.2026. Tavoitteena on kehittää kuntien välistä yhteistyötä perusopetuksen osalta. Kyseiset kunnat täyttävät hakemuksen kriteerit yhdessä.

Valmistelu ja lisätiedot:
sivistysjohtaja Kari Tolonen
kari.tolonen(at)taidekaupunki.fi, p. 050 516 8854

Toimivalta

Hallintosääntö § 23 kohta 7

Esittelijä

Sivistysjohtaja Kari Tolonen

Päätösesitys Sivistys- ja kulttuurilautakunta päättää myöntää luvan erityisopettaja koordinaattori Sanna-Riina Vuorenmaalle ja sivistysjohtaja Kari Toloselle hakea hankeavustusta kuntien välisen yhteistyön kehittämiseen yhdessä Virtain kaupungin, Ruoveden kunnan, Juupajoen kunnan ja Kuhmoisten kunnan kanssa.

Päätös Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta 10.6.2026 § 90
915/00.01.05/2026

Opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt myöntää valtionavustusta hankkeelle Perusopetuksen kuntayhteistyö Pirkanmaan reuna-alueilla (va-okm-2026-4-8). Avustuksen määrä on 160 000 euroa. Myönnetyn avustuksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista on 80%. Mänttä-Vilppulan kaupungin osuus hankkeelle hyväksytyistä kokonaismenoista on 40 000 euroa, josta kaupungin omavastuu on 8 000 euroa. Päätöksen perusteena ovat olleet hakemuksessa ja sen liitteenä olevassa kustannusarviossa esitetyt kustannukset ja tulot.

Hanke on Juupajoen, Kuhmoisten, Mänttä-Vilppulan, Ruoveden ja Virtojen yhteinen perusopetuksen kehittämishanke, jonka tavoitteena on rakentaa pysyvä kuntien välinen yhteistyömalli turvaamaan yhdenvertainen, laadukas ja saavutettava opetus muuttuvassa toimintaympäristössä.

Hankkeessa vahvistetaan resurssien yhteiskäyttöä ja kehitetään opetustarjontaa, pedagogisia ratkaisuja ja rakenteita vastaamaan oppilasmäärien vähenemiseen, samalla tukien oppilaiden mahdollisuutta opiskella lähikoulussaan ja edistään sujuvia koulumatkoja. Digitaalisia ja etäopetuksen ratkaisuja hyödyntämällä laajennetaan opetustarjontaa ja parannetaan opetukseen osallistumisen yhdenvertaisuutta.

Hanke luo opettajille ja johdolle rakenteita yhteistyöhön, yhteissuunnitteluun ja osaamisen jakamiseen sekä tukee työhyvinvointia ja pedagogisen laadun kehittämistä. Kehitetyt toimintamallit pilotoidaan, arvioidaan ja dokumentoidaan, ja hankkeen päättyessä sovitaan jatkotoimista ratkaisujen vakiinnuttamiseksi osaksi kuntien normaalia toimintaa.

Avustuksen käyttöaika on 1.6.2026-31.7.2028. Avustuksen käytön loppuraportti on toimitettava viimeistään 30.10.2028.

Valmistelu ja lisätiedot:
erityisopettaja koordinaattori Sanna-Riina Vuorenmaa
sanna-riina.vuorenmaa(at)taidekaupunki.fi, p. 044 096 8736

Toimivalta Hallintosääntö 23 § Kohta 7

Esittelijä Sivistysjohtaja Kari Tolonen

Päätösesitys Sivistys- ja kulttuurilautakunta päättää merkitä avustuspäätöksen tiedoksi ja hyväksyä avustukseen liittyvän omarahoitusosuuden.

Päätös Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti.